

Tweede onderzoek impact Corona-virus op de meubelindustrie en interieurbouw

Op 27 februari 2020 presenteerde CBM de eerste resultaten van het onderzoek naar de impact van het COVID-19-virus, beter bekend als het Corona-virus, op de meubelindustrie en interieurbouw in Nederland. Drie weken later blijkt bij een tweede meting dat inmiddels een groot deel van de branche negatieve gevolgen heeft en/of verwacht. Het percentage bedrijven dat daadwerkelijk problemen ondervindt, is in drie weken opgelopen van 10% naar 43%. Verder steeg het percentage respondenten dat nog geen problemen heeft maar die wel verwacht van 30% naar 52%. Het percentage bedrijven dat geen problemen heeft en die ook niet verwacht, is gedaald van 60% naar 5%.

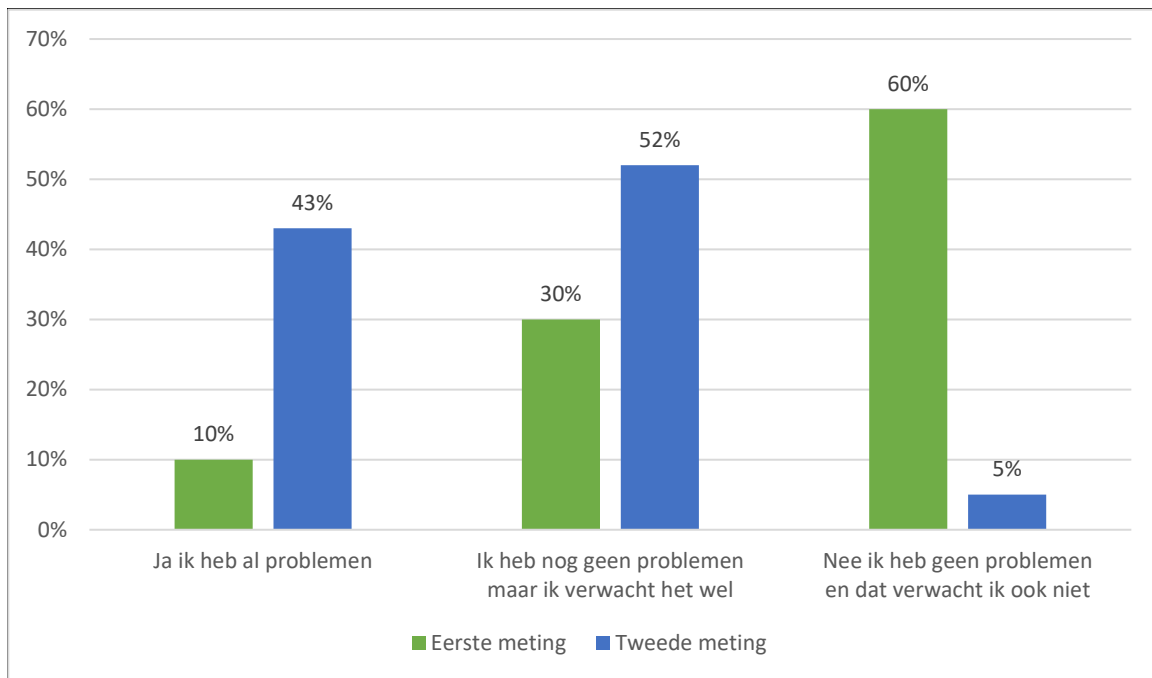
In drie weken tijd is de gezondheidssituatie en de economische ontwikkeling in de wereld totaal veranderd. Veel landen zijn door de uitbraak van het Corona-virus in de problemen gekomen. Het virus is inmiddels uitgegroeid tot een pandemie die veel schade veroorzaakt. Aandelen kelderen wereldwijd, grenzen gaan dicht, beurzen worden uitgesteld of afgelast, reizen wordt verboden en in veel landen zitten mensen weken achtereen in quarantaine. In Nederland zijn sectoren zoals de horeca en de culturele sector volledig stil gevallen. Ook onze industrie is getroffen door de negatieve impact van het Corona-virus en bij veel bedrijven daalt de omzet. Het werk en de werkgelegenheid komen steeds meer onder druk.

Minister-president Rutte heeft op 17 maart in een historische speech de Nederlandse bevolking toegesproken. Een dag later presenteerden drie ministers een omvangrijk pakket aan noodmaatregelen om het bedrijfsleven te ondersteunen en de schade voor de Nederlandse economie te beperken. In eerste lezing zien de noodmaatregelen er robuust en hoopgevend uit voor werkenden, ondernemers en bedrijven in Nederland. Het lijkt dat de gezamenlijke lobby van VNO, MKB en de aangesloten branches, waaronder CBM, op het eerste gezicht zijn vruchten begint af te werpen. De afgelopen weken volgt CBM het Corona nieuws op de voet. Wij brengen nauwgezet alle relevante ontwikkelingen in kaart. Op onze website www.cbm.nl vind je alle relevante informatie over het virus. Met gerichte (juridische) adviezen proberen wij onze leden zo veel mogelijk te ontzorgen. Daarnaast blijven wij in samenwerking met collega-branches en VNO en MKB actief lobbyen in Den Haag, om de negatieve gevolgen voor onze ondernemers tot een minimum te beperken.

Tweede meting onder CBM-leden

De ontwikkelingen rond het Corona-virus gaan zo snel dat CBM, drie weken na de eerste Corona-enquête van 27 februari een tweede meting heeft uitgevoerd op 16 en 17 maart. Tijdens de eerste meting vulden 199 CBM-leden de enquête in, de tweede meting hadden we in 2 dagen 230 respondenten. Het responspercentage is daarmee opgelopen van 40% naar 46%. Bijna de helft van de leden heeft van zich laten horen zodat de resultaten een goede afspiegeling vormen van de ontwikkelingen in onze sector.

Vraag 1: Heb je of verwacht je problemen vanwege de uitbraak van het Corona-virus?

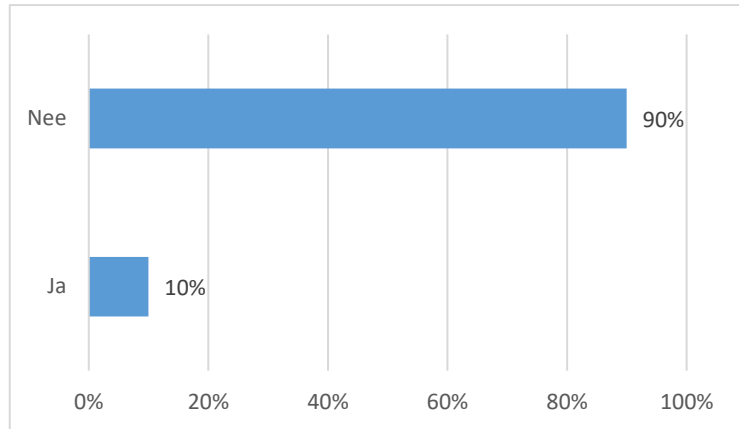
Bij de eerste meting eind februari gaf 10% van de respondenten aan nu reeds problemen te ervaren, die direct zijn terug te leiden tot de uitbraak van het Corona-virus. In drie weken tijd is dit percentage opgelopen van 10% naar 43%. Het percentage bedrijven dat nog geen problemen heeft, maar dat wel verwacht, is in diezelfde periode gestegen van 30% naar 52%. Daarnaast is het percentage respondenten dat bij de eerste meting geen problemen verwachtte, sterk terug gelopen van 60% naar 5%. Conclusie uit de tweede meting is dat de situatie duidelijk verslechterd is. Steeds meer leden voelen de schadelijke impact van het Corona-virus of verwachten negatieve gevolgen.

Zo melden respondenten problemen met de montage van meubelen en interieurs op locatie. Montageprojecten worden stilgelegd en monteurs kunnen niet meer terecht op horecalocaties, zalencentra, scholen, zorginstellingen, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen, en winkels, etc. Daarnaast hebben ondernemers problemen met de inzetbaarheid van hun personeel. Medewerkers vallen uit met ziekteverschijnselen of moeten opvang voor hun kinderen regelen, omdat de scholen inmiddels gesloten zijn. Daarnaast hebben ondernemers problemen met de levering en beschikbaarheid van noodzakelijke grondstoffen, materialen en halffabricaten, die nodig zijn voor de productie. Het gaat daarbij niet alleen om materialen uit China maar ook uit andere Europese landen, zoals bijvoorbeeld de levering van leer uit Italië. Verder krijgen fabrikanten steeds meer problemen met het sluiten van winkels in Frankrijk, Duitsland, Denemarken, Tsjechië en andere landen. Ook in Nederland sluiten steeds meer woonwinkels de deuren. De Retail heeft te maken met een sterke terugval van omzetten, die de komende weken verder zal oplopen. Mede hierdoor is er een sterke daling van de orderintake bij onze leden. Verder krijgen ondernemers te maken met het uitstellen of intrekken van orders, projecten en andere klussen. Bij sommige bedrijven bedraagt de daling van orderintake en het intrekken van opdrachten meer dan 50%. Daarnaast melden bedrijven dat er ook problemen zijn met het werken op werven en jachthavens.

De problemen zijn in drie weken tijd niet alleen verergerd, maar ook diverser van aard geworden. Een deel van de respondenten heeft de komende weken nog voldoende werk, maar zij vrezen dat het werk binnen afzienbare tijd stil valt. Dat verklaart waarom ruim de helft van de bedrijven (52%) nog geen problemen heeft maar die wel verwacht. Uiteindelijk zullen deze problemen leiden tot een forse omzetsdaling in de meubelindustrie en interieurbouw.

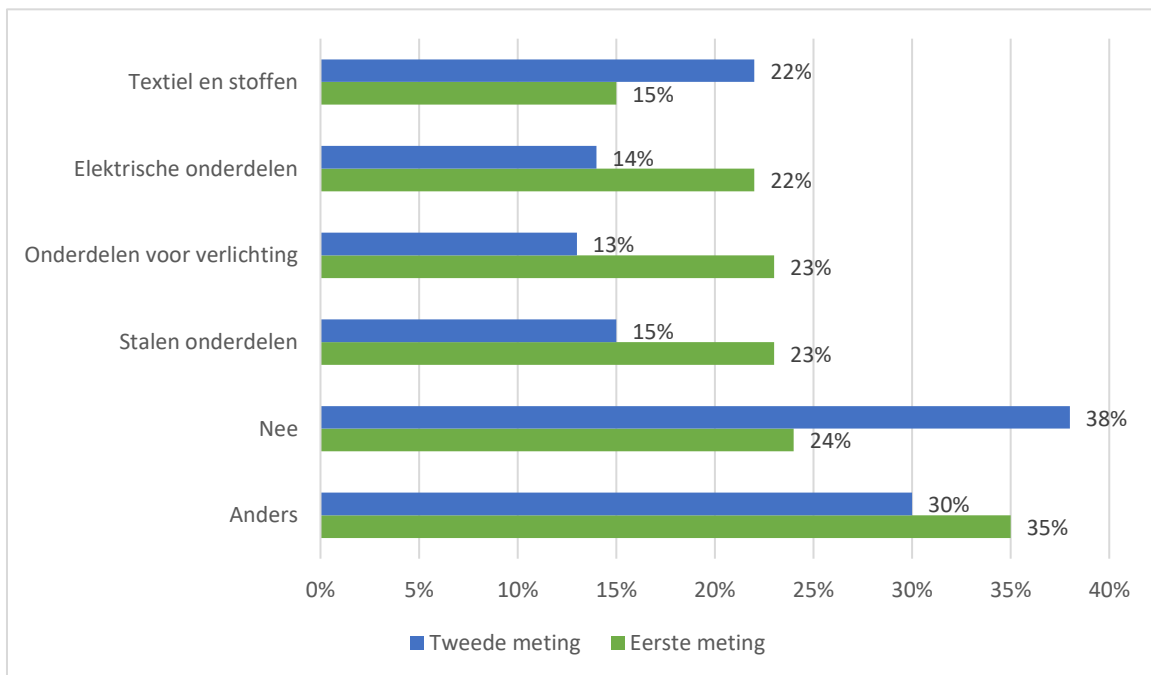
Vraag 2: Heeft je bedrijf problemen met de export?

Bij de vorige meting had slechts één respondent problemen met de export naar China. Daarom hebben we deze vraag veralgemeniseerd naar problemen met export in het algemeen. Uit de tweede meting blijkt dat één op de tien respondenten daadwerkelijk problemen heeft met de export van producten. Het gaat dan vooral om export naar Europese landen waar de winkels gesloten zijn, zoals Frankrijk en Duitsland, Tsjechië, Denemarken, etc. Steeds meer Europese landen sluiten de winkels en overwegen de grenzen voor personenvervoer te sluiten. Export naar de ons omringende landen komt steeds meer onder druk te staan en als deze landen overgaan tot een volledige 'lock down' zal dit probleem steeds nijpender worden.

Vraag 3: Heb je of verwacht je problemen met de aanlevering van onderdelen en halffabricaten voor meubelen en interieurs?

Net als bij de eerste meting verwachten bedrijven problemen met de levering van elektrische onderdelen, (onderdelen voor) verlichting, stalen onderdelen en textiel & meubelstoffen en leer. De percentages zijn in lijn met de eerste meting maar lopen enkele procentpunten op of terug.

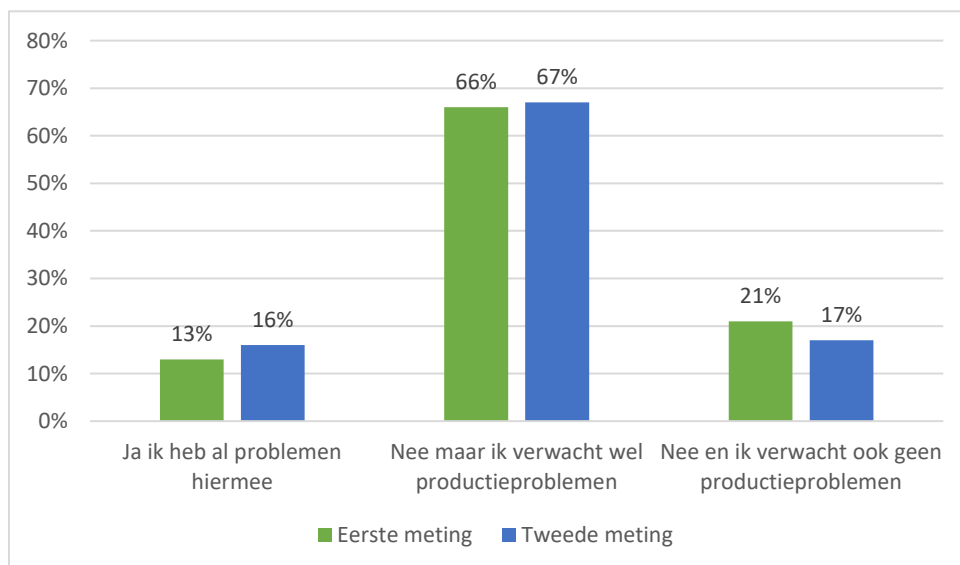
De tekorten van de verschillende producten, materialen en halffabricaten lopen niet alleen op, maar ook worden diverser. In twee achtereenvolgende metingen meldden respondenten de volgende tekorten:

- plaatmaterialen, verschillende soorten, uit verschillende landen;
- verven, beitsen en lakken;
- kunststof en lichtmetalen onderdelen;
- kunststof en rubberen producten;
- apparatuur;
- bamboe en bamboe plaatmateriaal;

- massief hout en eiken bladen uit de Balkan;
- textiel, meubelstoffen en leer uit Italië;
- granieten bladen en spoelbakken;
- meubelbeslag, handgrepen en knoppen;
- furnituren om kasten in elkaar te zetten;
- houten poten en kunststof ruggen voor stoelen;
- hardsteen en keramiek;
- staal;
- vormschuim;
- volledige producten uit diverse landen;
- et cetera.

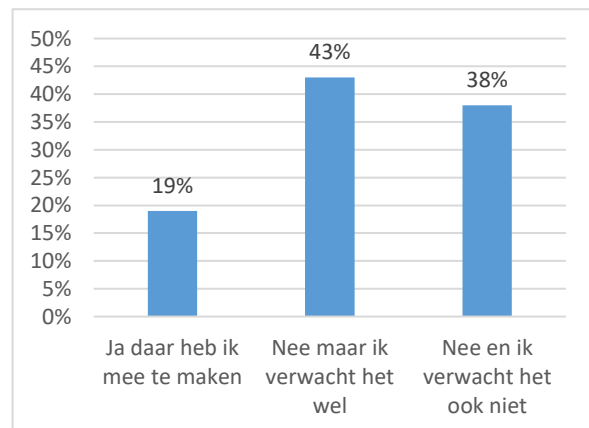
Vraag 4: Heb of verwacht je productieproblemen en oplopende levertijden door gebrek aan grondstoffen, onderdelen en halffabricaten?

Het percentage respondenten dat productieproblemen en oplopende levertijden verwacht, ligt in lijn met dat van de voorgaande meting. De tweede meting laat een lichte stijging van de problemen zien. Ruim 1 op de 10 bedrijven (16%) heeft nu reeds te kampen met productieproblemen. Twee derde van de bedrijven (67%) heeft op dit moment nog geen productieproblemen, maar verwacht die binnenkort wel. Ruim 1 op de 5 bedrijven (21%) heeft geen productieproblemen en verwacht die ook niet te krijgen.

Vraag 5: heb je te maken met opdrachten die zijn ingetrokken?

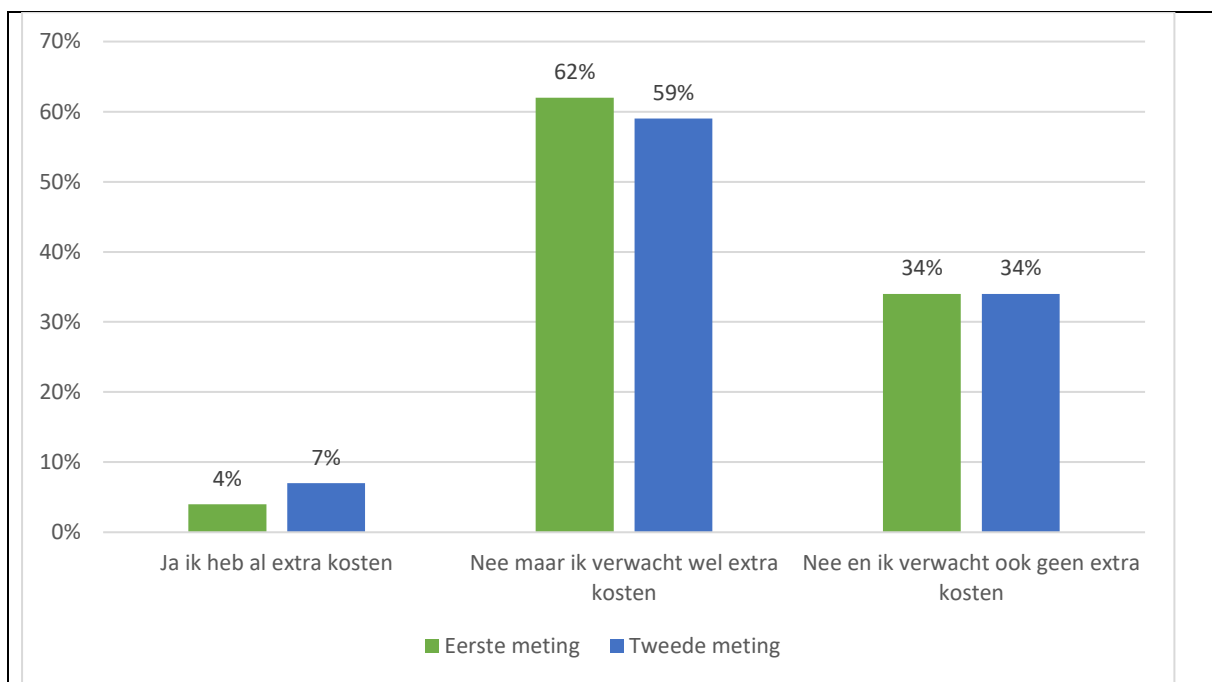
Dit is een nieuwe vraag, in aanvulling op de eerste meting. Uit de resultaten blijkt dat circa één op de vijf respondenten (19%) inmiddels te maken heeft met opdrachten die ingetrokken zijn. Daarnaast verwacht 43% van de respondenten binnenkort ook problemen te krijgen met het intrekken van opdrachten. Het is duidelijk dat dit een groeiend probleem is, dat steeds meer impact gaat hebben op de meubelindustrie en interieurbouw. Intrekken van opdrachten leidt tot hogere kosten en verlies van omzet.

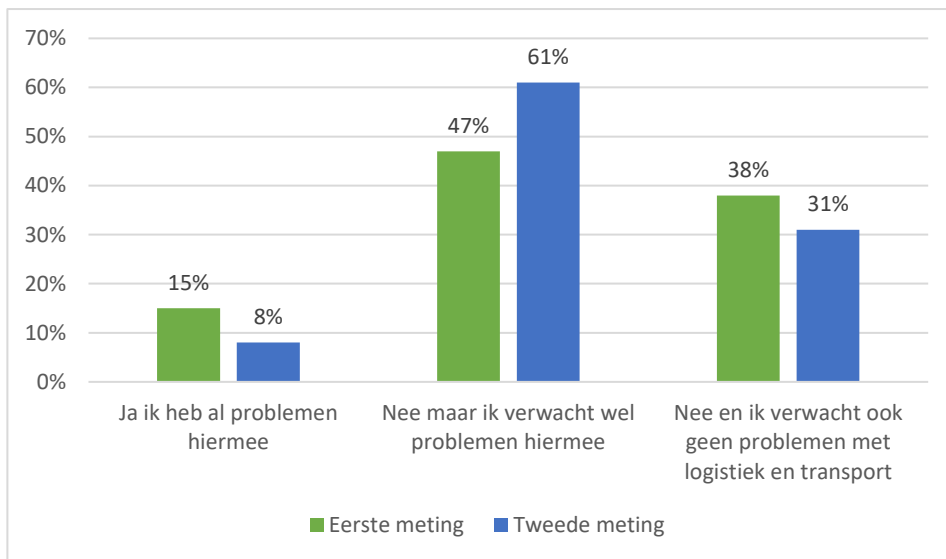
Respondenten is gevraagd aan te geven hoe hoog het percentage opdrachten is dat werd ingetrokken. De meesten vonden dat moeilijk aan te geven en vulden geen percentage in. Bedrijven die wel iets invulden gaven aan dat de percentages tussen 5% en 25% liggen. Bij enkele bedrijven was zelfs meer dan de helft van de opdrachten ingetrokken. Eén bedrijf noemde zelfs een percentage van 90%. En 43% van de respondenten verwacht binnenkort te maken te krijgen met het intrekken van opdrachten. Dit zal ongetwijfeld een negatieve impact hebben op de omzet van veel bedrijven in de meubelindustrie en interieurbouw.

Vraag 6: heb of verwacht je extra kosten door te late levering van producten?

Het percentage bedrijven dat binnenkort extra kosten verwacht door genoemde leveringsproblemen is licht gedaald van 62% naar 59%. Het aantal bedrijven dat nu reeds extra kosten heeft, is licht gestegen van 4% naar 7%. Een derde van de bedrijven (34%) verwacht geen kostenstijging door te late levering. De verwachtingen over de extra kosten zijn min of meer stabiel gebleven. Veel respondenten vinden het lastig de omvang van de extra kosten aan te geven en vulden niets in. Bij bedrijven die wel iets invulden lagen de schattingen tussen € 10.000,- en € 75.000,-.

Vraag 7: Heb je of verwacht je problemen met logistiek en transport en zo ja naar welke landen?

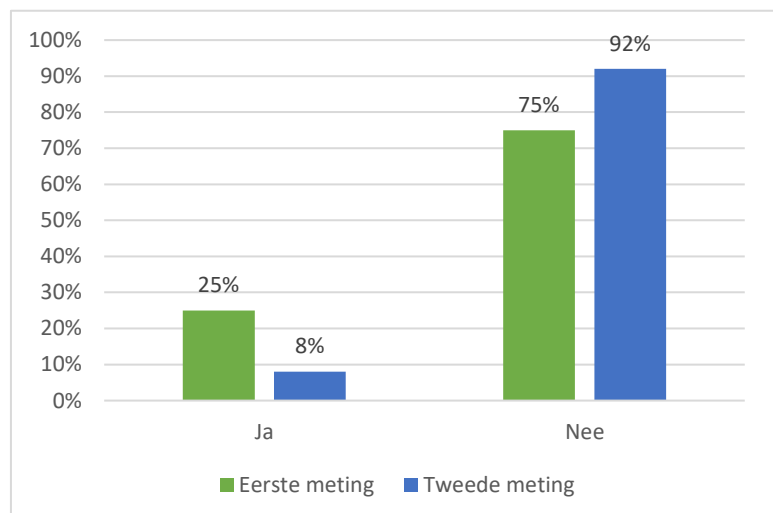

Bij de eerste meting had 15% van de bedrijven problemen met gestegen transportkosten. De tweede meting is dat percentage gedaald naar 8%. Het percentage bedrijven dat nog geen problemen heeft maar ze wel verwacht, is gestegen van 47% naar 61%. En 30% van de respondenten verwacht bij de tweede meting geen logistieke en transportproblemen. Dat is een daling van 8%.

Respondenten gaven bij het beantwoorden van deze vraag aan dat ze transportproblemen verwachten van en naar alle Europese landen. Mogelijk is dat het effect van de lock-down en het sluiten van grenzen in steeds meer Europese landen. Daarnaast geeft een deel van de bedrijven ook aan nog steeds logistieke en transportproblemen met China te hebben

Vraag 8: Overweeg je over te stappen naar andere leveranciers vanwege het Corona-virus?

Bij de vorige meting overwoog 1 op de 4 respondenten nog uit te wijken naar andere leveranciers, wanneer de toelevering uit China stopt. Bij de tweede meting is dat percentage gedaald naar 8%. Bedrijven verwachtten vooral uit te wijken naar andere leveranciers van meubelstof en textiel, bijvoorbeeld die in Oost-Europa. Dat zien we in de tweede meting nog wel terug. Maar respondenten geven aan dat ze pas uitwijken naar andere leveranciers, wanneer er echt problemen ontstaan. Daarbij geven zij de voorkeur aan alternatieve leveranciers dichterbij huis.

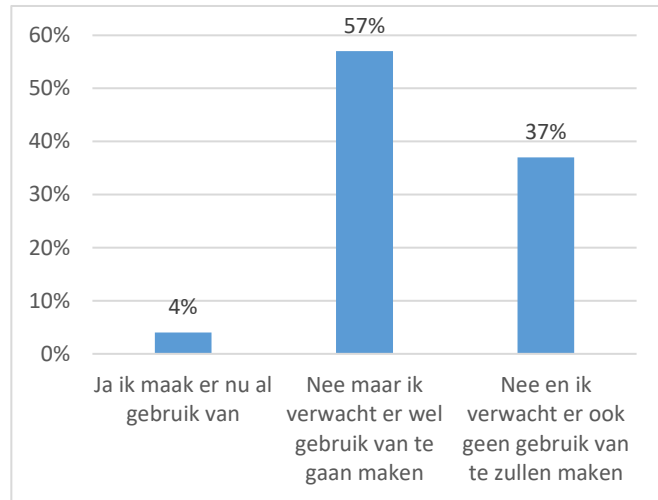
Vraag 9: Heb of verwacht je (juridische) problemen omdat je niet aan je leveringsverplichtingen kunt voldoen?

Dit is een extra vraag voor de tweede meting. Slechts 1% van de respondenten heeft op dit moment al juridische problemen vanwege leveringsverplichtingen. Een kwart van de bedrijven verwacht dat die

problemen wel gaan komen. Uit de aanvullende opmerkingen van respondenten blijkt dat bedrijven verwachten dat zij dat in goed onderling overleg met betrokkenen kunnen regelen. Daarnaast geeft een aantal ondernemers aan dat deze problemen vallen onder overmacht en dat die situaties goed afgedekt zijn in de leveringsvoorwaarden. Driekwart van de bedrijven verwacht geen juridische problemen.

Vraag 10: Maakt je bedrijf gebruik van werktijdverkorting?

Deze extra vraag is in de enquête opgenomen in verband met de recente lancering van de noodmaatregelen van het kabinet. Ruim de helft van de respondenten (57%) verwacht binnenkort gebruik te gaan maken van werktijdverkorting, zoals afgekondigd door de regering. Een aantal bedrijven weet het nog niet, maar geeft in de opmerkingen wel aan dat zij er gebruik van gaan maken als het nodig is. Ruim 4% van de respondenten maakt er nu al gebruik van.

Conclusies

Van de 230 ondernemers die de online enquête voor de tweede meting hebben ingevuld, ervaart 43% op dit moment al negatieve gevolgen van het Corona-virus. Dat is een stijging van 33% in 3 weken tijd. Het percentage ondernemers dat nog geen problemen heeft, maar die wel binnenkort verwachten is met 22% gestegen naar 52%. Bij de eerste meting verwachtte het merendeel (60%) van de respondenten dat het Corona-virus geen negatieve gevolgen zou hebben voor hun bedrijf. Drie weken later is dat percentage gedaald van 60% naar 5%.

De tweede meting laat zien dat de stagnatie bij de leveringen van grondstoffen, producten en halffabricaten iets zijn toegenomen in omvang, maar vooral diverser zijn geworden. Bij de tweede meting blijkt tevens dat het percentage bedrijven met leveringsproblemen iets hoger ligt dan drie weken geleden. Daarnaast geeft 1 op de 5 bedrijven aan dat zij kampen met het intrekken van opdrachten. Ruim veertig procent van de bedrijven geeft aan daar nu nog geen problemen mee te hebben maar dat wel te verwachten. Intrekken van opdrachten wordt daarmee een steeds nijpender probleem in de meubelindustrie en interieurbouw. Ondernemers geven aan nu nog wel werk voorhanden te hebben, maar over enkele weken niet meer.

Bedrijven ervaren op dit moment nog geen grote transportproblemen, maar zij verwachten die wel de komende weken. Zeker wanneer steeds meer landen de grenzen gaan sluiten. Ondernemers gaan pas uitwijken naar alternatieve leveranciers wanneer dat echt noodzakelijk is. Daarbij proberen ze vooral leveranciers te vinden dicht bij huis.

Ondernemers hebben op dit moment nog weinig juridische problemen, door het niet kunnen voldoen aan de leveringsverplichtingen. Een kwart van de bedrijven verwacht wel dat die problemen binnenkort gaan komen. Zij spreken daarbij de verwachting dat zij die problemen in goed onderling overleg met de betrokkenen kunnen oplossen.

Slotconclusie van deze online enquête is dat in drie weken tijd het uitbreken van het Corona-virus vrijwel de gehele meubelindustrie en interieurbouw in zijn greep heeft. Steeds meer bedrijven hebben problemen of verwachten die op de korte termijn. De beschikbaarheid van noodzakelijke grondstoffen, materialen en producten wordt problematischer, en zal de productie belemmeren. Daarnaast vrezende steeds meer ondernemers dat orders en opdrachten wegvallen en dat de omzetten dalen.

Door het wegvallen van werk zal ook de werkgelegenheid in de meubelindustrie en interieurbouw op de korte termijn afnemen. Ruim de helft van de ondernemers verwacht daarom ook gebruik te zullen maken van de nieuwe regeling rond werktijdverkorting en de andere voorstellen uit het pakket van noodmaatregelen, dat de regering recent naar buiten gebracht heeft.